

Utvecklingsplan Historia

Nedan presenteras en utvecklingsplan från historieämnet i anledning av Områdesnämnden Humaniora (ONHUM) utlåtande per 2020-11-17 efter genomförd granskning av ämnet. Planen presenterar processer och åtgärder som påbörjats eller kommer att initieras för att svara upp mot de krav på åtgärder som nämnden pekat ut i utlåtandet. Punkter rörande utvecklingspotential kommer också att beröras i den senare delen av den här texten. Områdesnämndens utlåtande och utvecklingsplanen har diskuterats och remitterats i ämnesgruppen, samt i samråd med avdelningschef inom den föregående akademien Humaniora och medier/nya Institutionen för Hum-Sam-Medier.

A: KRAV

Säkerställa lärarkompetens på lång sikt. Plan för att förstärka lärarkompetens i globalhistoria med jämnare könsfördelning i åtanke:

Under våren 2020 annonserade historieämnet om en lektor i historia, med fokus på modern globalhistoria (ca 1800 – nära samtid). Sakkunniga tillsattes. Lektoratet fick totalt 30 sökande.

Inför hösten 2020 och 2021 hade dåvarande ämnesföreträdaren Hanna Hodacs, liksom historielektorn Anders Persson, behov av att utnyttja en större andel forskningsmedel. Ämnet kom utifrån de sökande av lektoratet att tillsätta en vikarierande lektor, Urban Lundberg, som har en inriktning mot global och modern historia. Därtill tillsattes ytterligare en vikarie med liknande profil, Anders Blomqvist.

Under hösten 2020 inleddes en process utmynnande i utlåtanden från de sakkunniga vad gäller lektoratet. Ur den större gruppen med 30 sökande identifierades en tätgrupp på sex sökande för intervjuer och pedagogiskt prov som komplement till de två sakkunnigas

utlåtanden. Intervjuer och pedagogiskt prov genomfördes under december 2020 och januari 2021. Under inledningen av februari formulerades ett underlag för beslut om tillsättande av lektoratet, som sedan behandlades och beslutades om av AFN den 26:e februari. Nämnde Urban Lundberg föreslogs att anställas som lektor i historia. Vidare kan sägas att Anders Blomqvist kommer att fortsätta på vikariat under 2021. En process för att ytterligare stärka ämnet med en lektor har inletts under början av 2021.

Under vintern 2020–2021 stod det klart att tidigare varande ämnesföreträdaren, och docenten, Hanna Hodacs skulle komma att sluta vid Högskolan Dalarna för att påbörja ett lektorat i idéhistoria vid Uppsala universitet. Det har lett till att könsfördelning bland de anställda i ämnet åter har förskjutits i riktning mot en tydligt manlig dominans.

Vid utannonsering och tillsättning av lektorat i konkurrens är kön en variabel som inte ska beaktas, såvida inte en manlig respektive kvinnlig sökande har likvärdiga meriter och det ena av könen är underrepresenterade.¹ Dock har ämnet i samband med kortare vikariat haft kontakter som lett till att kvinnliga historiker funnits med i delkurser som undervisande lärare, handledare och ansvariga får delkurser under senare tid. Därtill kan sägas att sedan något läsår deltar kvinnliga lärare med historisk eller historiedidaktisk examen, anställda inom Pedagogiskt arbete, som delkursansvariga och undervisande, samt handledare, inom delkurser i historia och särskilt i de kursblock som är till för studenter som läser ämneslärarutbildning med inriktning mot grundskolans senare år respektive gymnasiet (historia med didaktisk inriktning. Ulrika Norburg har deltagit i och sedermera ansvarat för en delkurs i utbildningshistoria (Historia III m. didaktisk inriktning). Maria Deldén har sedan en tid haft ansvar för delkursen *Historiedidaktik III* (Historia III m. didaktisk inriktning) och under de senaste två terminerna ansvarat för examensarbetskursen för ämneslärarstudenterna. Deldén har tillika en inriktning och intressen som vätter mot det globalhistoriska (Latinamerika).

Avrundningsvis kan sägas att det tidigt under 2019 - 2020 initierades ett samarbetsprojekt, eventuellt ledande till forskningsansökningar, vad gäller globalhistoriska perspektiv och ämnet historia inom grundskola och gymnasium mellan historiker anställda i ämnet och anställda med historiedidaktisk inriktning inom Pedagogiskt arbete. Det handlar om Hanna Hodacs, Anders Persson, Anders Blomqvist och Lars Båtefalk från historieämnet samt Mikael Berg och Maria Deldén från Pedagogiskt arbete.

Berörda institutioner och ämne ska utreda former som säkerställer förutsättningar för samarbete mellan historiker anställda i Pedagogiskt arbete respektive historia:

Ett arbete med egna möten, och möten för dialog med berörda avdelningschefer för historieämnet och anställda historiedidaktiker inom Pedagogiskt arbete, för samordning vad gäller undervisningsbehov och annat utvecklingsarbete har initierats under hösten-vintern 2020–2021. Från 2020 inbjuds de historiker och historiedidaktiker som arbetar inom historieämnets kurser med inriktning mot ämneslärarutbildningen (men också i viss

¹ Se <https://www.arbetsgivarverket.se/ledare-i-staten/arbetsgivarguiden/fragor-och-svar/diskriminering/ar-det-tillatet-att-beakta-omstandigheter-som-kon-och-alder-vid-anstallning/>

mån i fristående historiska kurser) regelbundet till historieämnets ämnesmöten under terminerna.

En diskussion och process för eventuell formering av ett gemensamt, överbryggande, seminarium - ur historieämnets tidigare GLOS seminarium/ISTUD - som kan samla historiker, historiedidaktiker men även deltagare från andra discipliner i den nya Institutionen Hum-Sam-Medier har inletts våren 2021.

Tydliggörande av progression i kursplanerna:

Historieämnet kommer att inleda en översyn av målskrivningar, innehåll med mera i kursplanerna under 2021. Revideringar kommer att göras med sikte på att det är realiserat i kursplaner inför 2022.

Precisera global historia till modern globalhistoria:

Det utannonserade och i skrivande stund beslutade lektoratet i historia – se ovan – har en specificering mot modern global historia. Kursutbudet har i dag, i hög utsträckning, efter översyn och genomförda ändringar i kursplaner ett tydligare fokus mot modern globalhistoria. Inslaget av modern global modern historia kan stärkas ytterligare genom förslag på ämnesval för uppsatser. Här har nämnda Lundberg och Blomqvist framfört tankar och idéer om källmaterial och dito tillgängligt på webb att arbeta med.

Synliggöra hur studenters synpunkter tas tillvara i ämnets kvalitetsarbete:

Ett arbete har inletts under 2020 med att säkra att kursvärderingar görs efter samtliga delkurser, och att dessa underlag tillgängliggörs för kursansvariga inför sammanställandet av kursanalyser. Därtill att kursanalyser kommer ut på Lärnsidorna. Där ska det tydligt kungöras att kursanalys är publicerad och var på sidan. I kommande verksamhetsberättelser och verksamhetsplaner kan detta också beredas en tydlig plats. Därtill kan ämnet vid kursintroduktioner ta upp och redogöra för tidigare synpunkter och hur detta fått genomslag vid utvecklingsarbetet vad gäller kurser/delkurser

B: UTVECKLINGSPOTENTIAL

Möjligheter för studenter att använda digitala arkiv:

Redan innan pandemin hade en stor andel uppsatser baserats på digitalt tillgängliggjort källmaterial från Riksarkivet, som till exempel kyrkböcker. Detta har förstärkts under pandemiåret 2020–2021. Andra, digitala, källmaterial är kända för lärarna och bekantgjorda för studenterna inom ämnet i föreläsningar kopplade till metod- och teorikurser, samt vid idéseminarier vad gäller uppsatsämnen. I övrig – se ovan vad gäller digitalt källmaterial, uppsatser och diskussion med Lundberg och Blomqvist.

Involvera fler ämnen vid HDa för att stärka miljön:

Historieämnet har ett påbörjat, mindre samarbete rörande en delkurs på nivå II med den statsvetenskapliga miljön. Inom programmet African studies, som ligger inom historieämnet i dagsläget, pågår sedan längre tillbaka samarbeten med olika ämnesdiscipliner. Historieämnet deltar utanför ämnet i programmet rörande Human Rights som religionsvetenskap står för, samt i någon del i magisterprogrammet Demokrati, medborgarskap och förändring som statsvetenskap förestår. Vid en kommande översyn av de samhällsvetenskapliga utbildningarna inom den nya institutionen HUM-SAM-Medier kan historieämnet också komma att utgöra en part i samtal rörande eventuellt nya kurser med mera.

Den påbörjade diskussionen om en vidgning av historieämnets seminarium GLOS – se ovan – kan ytterligare komma att innebära potentiella samarbeten inom historieämnets kurser eller vad gäller nya kurser.

Samarbeten skulle kunna initieras för att skapa valbara, alternativt alternerande, temakurser (undervisning eller rena läskurser) med till exempel ämnena Arabiska (den arabisktalande världens historia), Engelska (USA dito), Franska, Japanska (Japans moderna historia), etcetera. Detta skulle kunna stärka historieämnets globalhistoriska profil, såväl som humanistiska.

Rutiner för utbyte av examensarbete med annat lärosäte:

Detta är en punkt som ämnet får ta med sig och ta upp till behandling under 2021. En möjlighet att använda sedan tidigare existerande kontakter vid till exempel Åbo akademi, Finland, vad gäller arbeten på nivå III och i synnerhet de för kandidatexamen skulle kunna utgöra en möjlighet till detta.

Pedagogisk kompetensutveckling, till exempel BHU:

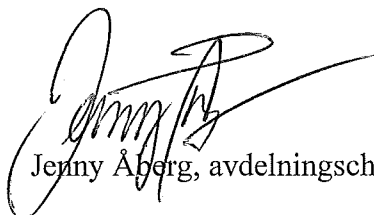
Lars Båtefalk och Peter Reinholdsson har under höstterminen 2020 gått kursen BHU 1 vid högskolan. I och med detta har flertalet lärare inom ämnet fullgjort första delen eller båda delarna av BHU.

Utveckla förutsättningar för en jämnare fördelning av undervisningstid och forskning inom lärarlaget:

En strategisk fråga som får föras vidare under kommande år. Retendo och verktyget som åskådliggör arbetsfördelning eller belastning kan komma att vara till nytta i diskussioner gällande detta.

Falun 25/3 2021

Lars Båtefalk, ämnesföreträdare

Jenny Åberg, avdelningschef

